

Oponentský posudek na magisterskou diplomovou práci Lucie Hradecké

Název práce: (Ne)poslušná těla: Fenomén pole dance a fitness genderovou optikou
Oponentský posudek vypracovala: Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová

Lucie Hradecká pro svou magisterskou práci zvolila velmi neotřelé téma, a sice fenomén pole dance/fitness. Sportovně-umělecká disciplína tance na tyči skýtá pro genderová a potažmo též kulturní studia velmi bohaté pole pro výzkum, neboť je asociována s genderově i kulturně stereotypizujícími pohledy na (nejčastěji ženskou) sexualitu, tělesnost, fyzickou výkonnost, jakož i s oblastí tzv. nízké kultury či morální paniku vzbuzujícím prostředím striptýzových barů apod. Diplomantka v úvodu své práce zevrubně dokumentuje relevantnost zvoleného tématu pro genderovou analýzu; tento výklad je příkladně propojen s teoretickým uchopením výzkumu vedeného z feministických pozic. Zároveň pak autorka prostřednictvím historického exkurzu ozřejmuje původ a vývoj disciplíny tance na tyči, čímž výrazně problematizuje výše zmíněnou stereotypizaci „tyče“ coby lascivního tance provozovaného ženami pro oči mužů ve striptýzových barech a nastiňuje stěžejní diskuzi stran celého fenoménu.

Diplomantka analýzu zakládá na šesti polostrukturovaných rozhovorech s majitelkami pole dance/fitness studií, které současně působí jako cvičitelky a samy se disciplíně věnují. Studentka zaměřuje svou pozornost na předem vytyčená témata související se sebepojetím a konceptualizací tělesných změn u žen, otázku subverzivního potenciálu tance na tyči směrem k emancipaci ženského těla a sexuální jakož i umělecké expresi, a otázku pole dance/fitness jako sportovního odvětví kde se, jak Hradecká vhodně dokládá, manifestují normativní procesy reprodukcující zavedená pojetí maskulinity a femininity, jakož i požadavků na institucionalizaci disciplíny, má-li být zbavena své sexualizované reputace a dosáhnout symbolického uznání například ve formě akceptace mezi olympijské sporty.

Předkládaná diplomová práce je v pozitivním slova smyslu specifická nejen zvoleným tématem, ale též tím, jak autorka s detailní - a dovolila bych si tvrdit, že dosud nevídanou - mírou (sebe)reflexe těží ze svého symbolického kapitálu insiderky zkoumané subkultury - jak scénu pole dance/fitness sama ukotvuje a v teoretické části práce. Studentka tak může předložit informačně i výzkumně bohatou paletu podnětů vhodných k genderové analýze.

S ohledem na výraznou nevyváženost textu, již vysvětlím níže, se pak jako téma k diskuzi o předkládané diplomové práci nabízí skutečnost, že stejně jako je práce o pole dance/fitness, je ve stejné míře také o její autorce, a to právě z důvodu obsáhlého prostoru, jenž je věnován politice lokace a reflexi vyvíjející se pozicionality. Třebaže tento rys práce rozhodně kvituji a oceňuji, myslím, že v porovnání s rozsahem analytické části se jedná místy o až do očí bijící nesouměrnost.

Jinak řečeno, teoretizace a reflexivita jsou výsadním obsahem práce, což je rozhodně žádoucí. Problematické však je, že analýze se v textu nedostává zaslouženého prostoru a hloubky, jejichž prostřednictvím by autorka plně demonstrovala schopnost aplikovat teorii na zkoumané téma. V důsledku zmíněné nesouměřitelnosti zmíněných částí pak dochází k paradoxnímu a jistě i nezamýšlenému jevu: navzdory příkladnému etickému přístupu k respondentkám a soustavné sebereflexi, zůstává autorka kvůli spíše povšechné a deskriptivní analytické části svým respondentkám symbolicky dlužna, neboť jejich přínos do diskuze o pole dance/fitness zůstává nevytěžen (což je, soudě podle eticky orientovaných a sebereflexivních úvah v textu, pro diplomantku jistě bolestné).

Jak jsem již naznačila, diplomová práce podle mého názoru vykazuje výraznou nesouměrnost stran obsahového a rozsahového zpracování části teoretické, jež považuji za nadprůměrná na straně jedné a takřka hraniční kvalitu zpracování analytické části na straně druhé. Jinými slovy, analytická část je výrazně kratší, deskriptivní, minimálně propojená s teoretickou částí, neuspokojivě proodkazovaná a - hovorově řečeno - „nedotažená“. Je zde evidentní, že studentka musela práci dokončovat ve spěchu, neboť některé pasáže působí spíše jako sice zpravidla brilantně formulované, nicméně stále jen jako více či méně utříbené poznámky k práci (str. 33-35, převážná část analytické části).

Ty sice poukazují na důkladnou a dlouhodobou přípravu práce a její důsažné promýšlení (jen přepsané rozhovory vydaly takřka na 200 NS!), leč finální zpracování postrádá uhlazenost, koherentnost a analytičtější vhlad, kterého je studentka bezesporu schopna, což dokládá ve zdařilé teoretizaci práce v její první části.

Abych konkretizovala svá tvrzení dovolím si zde namátkou několik příkladů, jež mohou sloužit jako podklady pro diskuzi u obhajoby. Práce deklaruje záměr diskutovat performativní aktérství Judith Butler v souvislosti s pojetím těla a tance na tyči tak, jak jej konstruuji zpovídáné respondentky. Na tuto diskuzi však v analytické části vůbec nedojde. Nejinak je tomu v případě konceptulizace biomoci, respektive Foucaultova poslušného těla. Jak by tedy diplomantka charakterizovala způsoby, jimiž se performativní aktérství demonstruje u žen věnujících se tanci na tyči? A může být toto odlišné od aktérství, jež by charakterizovalo muže-tanečníky? A jak, proč a v jakých kontextech jsou těla tanečnic a tanečníků ne-poslušná? Odpovědi na tyto otázky jsou v analytické části jen zběžně naťuknuty pod výtažky z rozhovorů na úrovni konstatování, avšak nejsou zevrubněji rozebrány tak, aby zde byl patrný vztah reference k teoretické části práce.

Dále by bylo vhodné explicitněji komunikovat to, jak se slut-shaming a politika studu projevují v konkrétních analyzovaných průpovědích respondentek a především v kontextu práce vysvětlit, proč se právě s těmito koncepty rozhodla studentka pracovat. Z tématu práce je toto implicitně odvoditelné, avšak protože se jedná o další stěžejní koncepty práce, jejich relevantnost k tématu by si zasloužila podrobné a explicitní ozřejmění.

Současně se pak při pohledu na zpracování rozhovorů nabízí otázka, nakolik byl deklarovaný záměr podrobit výpovědi diskurzivní analýze inspirované poststrukturalismem naplněn, když pod ilustrujícími výroky respondentek zpravidla nalezneme spíše autorčino shrnutí řečeného k relevantnímu tématu (jako je pole dance/fitness coby prostředek osvobození či tělesné transgrese nebo sexuální exprese) či „náštel“ bodů k rozboru, než vlastní analýzu (například str. 75, 76, 79 atd.). „Nedotažen“ je také téma pole dance/fitness jakožto uměleckého vyjádření (str. 79). Toto jsou namátkou vybraná témata, která se nabízejí k debatě u obhajoby, avšak práce jich nabízí v různé fázi rozpracování a rozvahy mnohem více.

Formální vyhotovení práce je bohužel také nesouměrné. V kontrastu k brilantním formulačním schopnostem a vysoce vytříbenému odbornému stylu, který mimo jiné přísně dodržuje imperativ genderově vyváženého vyjadřování, stojí velmi slabá frekvence odkazování. Opět se nabízí úvaha, zda k tomu nedošlo v důsledku spěchu či při nedostatečné kompletaci výzkumných poznámek. Tuto úvahu vzbuzují i různé fonty v jinak převážně vhodně zvolené bibliografii. Zde si však dovolím jednu upřesňující poznámku – koncept mýtu krásy zmiňovaný v teoretické části by bylo vhodné extrahovat spíše z primárního zdroje, tedy z knihy Naomi Wolf, než z přehledového článku z pera Jarkovské a Navrátilové.

Jak je z řečeného patrné, práce je výrazně disproporční co do rozsahu i kvality teoretické a analytické části; druhá zmíněná je na hranici obhajitelnosti. Jelikož však obhajobu práce vnímám jako součást závěrečného hodnocení, očekávám, že mé výtky bude studentka moci zodpovědět při finální zkoušce, neboť hodnocení, které jsem nevyhnutelně nucena s ohledem na kvalitu analýzy navrhnout je dle mého názoru ostrém protikladu s tím, jak je studentka s to pracovat s teorií, což v teoretické kapitole práce demonstruje.

Práci doporučuji k obhajobě, avšak z důvodu nedopracované analytické části navrhuji hodnocení „dobře“.

Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová

V Praze 10. února 2014